

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Smålandsfarvandet nord for Lolland,
Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand

Natura 2000-område nr. 173

Habitatområde H152

Fuglebeskyttelsesområde F82, F83, F85 og F86

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen
Redaktion: Miljøstyrelsen Storstrøm

Forsidefoto: Lille skallesluger kan ses rastende i Guldborgsund og ved Hyllekrog-Rødsand
Fotograf: Jens Søgaard Hansen.

ISBN: 978-87-7564-874-0

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	5
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	6
1.2.1 Anden lovgivning	7
1.2.2 Andre relevante planer	7
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	9
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	9
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	13
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	13
1.4.2 Befolkningen	14
1.4.3 Menneskets sundhed	14
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	14
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	15
1.4.6 Landskab.....	15
1.4.7 Arter	16
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	16
1.5 Eksisterende miljøproblemer	16
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	17
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	18
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	19
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	26
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg	26
1.10 Overvågning	28

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførslen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 173 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nord og Hyllekrog-Rødsand består af habitatområde nr. 152 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand samt fuglebeskyttelsesområderne nr. 82 Bøtø Nor, nr. 83 Kyststrækningen v. Hyllekrog-Rødsand, nr. 85 Smålandshavet nord for Lolland og nr. 86 Guldborgsund.

Natura 2000-området er placeret mindre end 15 km fra den danske grænse, og udpegningsgrundlaget rummer et større antal yngle- og trækfugle, der bevæger sig over landegrænser. Natura 2000-område nr. 173 har således betydning for en lang række arter af rastende vandfugle, der benytter området som spisekammer på deres trækrute henholdsvis nord- og sydover. Andre arter yngler i området. Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets fugle, bl.a. gennem sikring af en hensigtsmæssigt hydrologi, drift og pleje for de lysåbne naturtyper. Særligt fokuseres i Natura 2000-planen på indsatser for havterne og klyde, hvilket også vil være til gavn for flere af områdets øvrige ynglefugle som fx. fjordterne, splitterne og dværgterne. Desuden søges der udtaget kulstofholdige lavbundsjord, der kan bidrage til at skabe sammenhængende arealer til gavn for arter som rødtrum, plettet rørvagtel, trane, fjordterne, klyde og rørhøg, der alle yngler i området. Endelig fokuseres der i planen på, om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser af træk- og ynglefugle, ligesom der vil ske revidering af bestemmelserne for fire vildtreservater, der alle har til formål at sikre raste- og ynglepladser for fugle mod forstyrrelse.

Natura 2000-planens indsatser for yngle- og trækfugle på udpegningsgrundlaget vurderes potentielt at kunne have grænseoverskridende gavnlig effekt på bestande af fuglearter, som bevæger sig over landegrænser til f.eks. ynglepladser eller overvintringsområder i andre lande og verdensdele.

På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området findes ligeledes spættet sæl og gråsæl. Både spættet sæl og gråsæl til populationerne tilknyttet Østersøen. Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets arter. Særligt fokuseres på indsatser for gråsæl. Der fokuseres desuden på om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. En indsats der vurderes potentielt at få en gavnlig effekt på begge sælarter både inden for og uden for Natura 2000-området, da begge arter bevæger sig over store områder, der strækker sig ud over de danske grænser. Planens indsatser vurderes derfor potentielt også at kunne få en gavnlig effekt på spættet sæl og gråsæl i nabolandene, herunder i Natura 2000-områder med sæler på udpegningsgrundlaget.

I området findes desuden marsvin, som grundet beliggenheden af Natura 2000-området, tilhører Bælthavspopulationen af marsvin. Bestanden er estimeret til lidt over 40.000 marsvin og vurderes at være uændret for 2012-2016. Området vurderes at være af middel betydning for den pågældende population af marsvin.

Planen bidrager til at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri, dels for beskyttelse af marsvin mod bifangst og dels af hensyn til kortlagte marine naturtyper som fx sandbanke, ligeledes forventes evt. regulering af fiskeri i området at få en gavnlig effekt på områdets bundfauna og flora og øvrige arter fx sæler og marsvin, som lever op til og i området bl.a. i tyske Natura 2000-områder, som støder op til den danske grænse, og hvor marsvin er på udpegningsgrundlaget.

På baggrund af ovenstående redegørelse vurderes det, at Natura 2000-planen potentielt kan have positiv grænseoverskridende effekt for sæler og marsvin samt øvrige marine arter, der kan bevæge sig over landegrænsen.

Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.

Endelig findes bredøret flagermus på områdets udpegningsgrundlag. Bredøret flagermus kan have sit vinteropholdssted 0-300 km fra ynglelokaliteten, og kan dermed potentielt trække over den danske grænse om vinteren. Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets arter, og dermed vurderes planen potentielt at have en grænseoverskridende gavnlig effekt på bestande af bredøret flagermus.

Områdets terrestriske del er ikke geografisk forbundet med områder, herunder Natura 2000-områder, i udlandet. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består i forhold til områdets terrestriske naturtyper bl.a. af indsatser, der skal søge at skabe større sammenhæng og robusthed i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper, samt af tiltag mht. sikring af drift og hensigtsmæssig hydrologi på områdets kystnære naturtyper, herunder strandenge, rigkær og tidvise våde enge. Der er tale om indsatser, der i forhold til områdets terrestriske naturtyper, vurderes at kunne påvirke lokalt. Det vurderes derfor ikke, at Natura 2000-planen har grænseoverskridende påvirkninger ud over de ovenfor beskrevne for fugle og arter.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen for området beskriver overordnet set en indsats, som skal medvirke til at sikre arter samt terrestriske og marine naturtyper på udpegningsgrundlaget og forventes ligeledes at have gavnlig effekt på andre arter, som findes i området. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen har fokus på at sikre synergieffekter, skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne. Fx ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi og drift, bekæmpe invasive arter, hindre tilgroning, udtage lavbundsjord til natur samt udlægge arealer med urørt skov. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedr. plejeindsatser og aftaler om udlægning af urørt skov.

Særlige indsats rettes mod at forbedre levesteder for eremit og gråsæl samt for klyde og havterne. Derudover vil en revidering af bestemmelser for vildtreservaterne Guldborgsund, Majbølle, Nysted Nor og Tårs Vig medvirke til at sikre et tilstrækkeligt lavt forstyrrelsesniveau for kyst- og havfugle.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om at vurdere behovet for eventuel regulering af fiskeri. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces.

Natura 2000-planen vil have afledte effekter for befolkningen ved at skabe mulighed for større naturoplevelser i området. Desuden vil Natura 2000-planen kunne bidrage positivt til menneskers sundhed ved genskabelse af økosystemydelser. Planen vil også potentielt medvirke til binding af CO₂ ved opbygning af organisk materiale, og bevirke til udpining af jordbunden. Således bidrager planen til realisering af vandområdeplanerne, der sigter mod god miljøtilstand i de danske vandområder.

Endelig vurderes planen at medvirke til en øget landskabelig værdi i området, og dermed samtidig understøtte de eksisterende fredninger samt bevarelse af kulturarven.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er:

- at de store marine områder har en artsrig flora og fauna, der tilfredsstiller livsbetingelserne for de internationalt vigtige forekomster af trækkende vandfugle, bl.a. knopsvane, sangsvane, grågås, bramgås samt troldand og blishøne, der er i tilbagegang.
- At sikre Natura 2000-områdets store antal hav- og kysttilknyttede fuglearter samt spættet sæl og gråsæl, der kun findes i 3 Natura 2000-områder, mod menneskelige forstyrrelser.
- At fri landskabsdannelse og kystdynamik i området er sikret og genskabt flere steder, hvor det ikke strider mod væsentlige samfundsmæssige, natur- eller kulturhistoriske interesser.
- At sikre de marine naturtyper, der alle har en stærkt ugunstig bevaringsstatus. I dette område drejer det sig især om lagune (1150) og bugt (1160), som har en særlig stor andel af forekomsten på europæiske plan samt vadeblade (1140) og sandbanke (1110), der i dette område er repræsenteret med henholdsvis 30% og 15% i den marinbaltiske region.

- At sikre arealet af de stærkt ugunstige naturtyper strandvoldssystemer (1220) og klitnaturtyper (2110/2130/2190) samt strandenge (1330). Herved sikres samtidig også levesteder for dværgterne, fjordterne samt havterne og klyde, der er i tilbagegang.
- At sikre arealet af de stærkt ugunstige naturtyper kalkoverdrev (6210), surt overdrev (6230), rigkær (7230) samt tidvis våd eng (6410), der samtidig er repræsenteret i området med næsten 8% i den kontinentale biogeografiske region.
- At sikre levesteder for billearten eremit, ynglefuglen havørn der forekommer i området med 1% af den nationale bestand samt trækfuglen trane, der kun er på udpegningsgrundlaget i et fuglebeskyttelsesområde på landsplan.
- Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.
- Den økologiske integritet for området sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførsel, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og

større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N173 ligger inden for vandområdedistrikt Sjælland. Området ligger desuden i Havstrategidirektivets marin-baltiske region. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af havstrategien og vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og

biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af nationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om nationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af nationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af nationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Lidt under halvdelen af det samlede, kortlagte areal med lysåbne, terrestriske naturtyper inden for dette Natura 2000-område er i god-høj tilstand. Det kortlagte areal for følgende naturtyper er alle helt eller overvejende i god-høj tilstand: strandvold med énårig vegetation (1210), strandvold med flerårig vegetation (1220), énårig strandengsvegetation (1310), forklit (2110), hvid klit (2120), grå/grøn klit (2130) og surt overdrev (6230). Den høje-gode naturtilstand skyldes primært at der ses hensigtsmæssig drift på en stor andel af arealerne og/eller naturlig kystdynamik.

På de øvrige kortlagte, lysåbne naturtyper i området er naturtilstanden overvejende moderat-ringe, samt på mindre dele af flere af de ovenfor nævnte typer. Det gør sig således gældende for områdets strandenge (1330), der arealmæssigt er den langt mest udbredte naturtype. Her ses der primært problemer med uhensigtsmæssig hydrologi og tilgroning med højere græs-/urtevegetation. Dette på trods af at der er registreret drift på en stor del af områdets strandenge. På klitnaturtyperne forklit (2110), grøn/grå klit (2130) og klitlavning (2190) samt kalkoverdrev (6210) ses der også problemer med tilgroning - her er der primært tale om tilgroning med vedplanter og/eller den invasive art rynket rose. På kystskrænter (1230) er der også konstateret direkte påvirkning fra dyrkede naboarealer. På dele af forekomster for tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230) er der registreret uhensigtsmæssig hydrologi.

I Natura 2000-områdets skove er der kortlagt bøg på mor (9110), bøg på muld (9130), ege-blandskov (9160), skovbevokset tørvemose (91D0) og elle- og askeskov (91E0). Størstedelen af det kortlagte skovareal udgøres af naturtyperne bøg på muld (9130) og ege-blandskov (9160). For hovedparten af arealerne med bøg på muld (9130) er tætheden af store træer lav med < 1 træ eller 1-5 træer registreret pr ha. Antallet af stående og liggende døde stammer fordeler sig overordnet med samme lave tæthed pr arealenhed med < 1 stamme eller 1-5 stammer pr. ha. Jf. seneste Artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand, mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitatnaturtypen.

I ege-blandskov (9160) er tætheden af store træer på størstedelen af naturtypen middel med 1-5 træer eller 6-10 træer pr ha. Der er generelt registreret en lav andel stående og liggende dødt ved i ege-blandskovene (9160). Områdets forekomster af øvrige skovnaturtyper varierer meget i antallet af store træer og mængden af dødt ved. Den overordnede tilstand indikeret ved disse parametre spænder således fra bøg på mor (9110) med overvejende mange store træer pr. hektar og større mængder dødt ved på flere arealer, over få store træer pr. ha samt meget både stående og liggende dødt ved pr. hektar for skovbevokset tørvemose (91D0), til elle- og askeskov (91E0) med under 1 pr. hektar af både store træer samt stående og liggende dødt ved.

Der er kortlagt 147 småsøer under 5 ha i N173. Heraf er de 40 af naturtypen strandsø/lagune (1150), hvor tilstanden er ukendt. Af de øvrige småsøer, som er kortlagt som kransnålalgesø (3140), næringsrig sø (3150) og brunvandede søer (3160) er de 75 i høj-god tilstand og resterende i moderat eller ukendt tilstand. Vandhullerne i moderat tilstand har generelt en lav artsrigdom og er mere eller mindre næringsberiget.

I dette område er der 4 søer over 5 ha. For søerne Fladet og Strandby Sø er der foretaget en naturtypebestemmelse til den marine naturtype kystlaguner og strandsøer (1150). Miljømålet for dem begge er god økologisk tilstand. Fladet ved Tårs har et areal på ca. 15 ha og den er vurderet til at have en god økologisk tilstand. Strandby Sø er lige omkring 5 ha og er derimod vurderet til at have en moderat økologisk tilstand på baggrund af indholdet af plankeplankton. De 2 øvrige søer (Rørmosen ved Nysted og Billitse Mølle Sø) er ikke naturtypebestemt.

Inden for området findes de marine habitatnaturtyper sandbanke (1110), mudder- og sandflade blottet ved ebbe (1140), kystlaguner og strandsøer (1150), bugter og vige (1160) og stenrev (1170). Områdets marine habitatnaturtyper er primært påvirket af eutrofiering. Der ikke er registreret erhvervsmæssigt fiskeri i området. Dette udelukker dog ikke, at der kan forekomme fiskeri fra fartøjer uden VMS- eller AIS-sender samt fritidsfiskeri.

Af de 179 kortlagte, mulige levesteder for stor vandsalamander i Natura 2000-området er de 142 i høj eller god tilstand, mens de resterende 37 søer er i moderat tilstand. Hovedparten af vandhullerne i høj og god tilstand er generelt ikke tydeligt påvirket af næringsstoffer, har en høj andel af undervandsvegetation, en veludviklet rørsump og er oftest lavvandede. De vandhuller, der er i moderat tilstand, er til gengæld generelt præget af næringsstofbelastning og en lav andel undervandsvegetation et lavt artsindhold, en væsentlig skyggepåvirkning fra bredvegetation og er påvirkede af næringsstoffer.

Den trælevende bille eremit er på områdets udpegningsgrundlag, men der er ikke gjort fund af arten i dette Natura 2000-område siden 1980, hvor den blev registreret i Keld Skov på Lollands sydkyst. Af de 4 kortlagte mulige levesteder for arten i området er de to i moderat tilstand, mens de øvrige to er i ringe tilstand. Årsagerne er især få egnede levetræer, at de egnede levetræer ikke er lysstillet, ligesom fremtidspotentialet vurderes dårligt, da der ikke er egnede træer, der kan udgøre levested henover en tidshorison på ca. 25 år.

Området udgør et levested for det marine pattedyr marsvin, der i habitatområde H252 tilhører Bælthavsbestanden. Bestanden er estimeret til lidt over 40.000 marsvin, som er i gunstig bevaringsstatus. Området vurderes at have middel betydning som fourageringsområde for populationen af marsvin. Garnfiskeri kan påvirke marsvinpopulationen negativt, da det reducerer den tilgængelige fødemængde for arten, ligesom der kan forekomme bifangst. Pelagisk trawl og notfiskeri vurderes at udgøre en mindre trussel i området.

Som et af de få steder i landet findes der ynglende gråsæl på de vidtstrakte sandbanker ved Rødsand, som udgør en del af en samlet bestand i Østersøen. Natura 2000-området er således meget vigtig for artens tilstedeværelse i landet. Den danske andel af Østersøbestanden er estimeret til ca. 1.000 individer for perioden 2016-2018 og vurderes at have en stærkt ugunstig bevaringsstatus. Ynglebestanden på Rødsand vurderes i vid udstrækning at være beskyttet mod forstyrrelser i yngleperioden. Det samme gør sig gældende for den mere almindelige spættet sæl, som også yngler på stengrunden Vitten i Hyllekrog Vildtreservat. Spættet sæl vurderes at have en stabil population i området.

Damflagermus og bredøret flagermus er i forbindelse med NOVANA-overvågningen kun registreret lige uden for områdets grænse i Hamborgskoven på Lolland. Jf. DCE's afrapportering af de to arter af flagermus vurderes forekomsterne inden for de N2000-områder, hvor arterne er på udpegningsgrundlaget, at være stabil.

De to sneglearter skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl er begge på områdets udpegningsgrundlag og begge registreret flere gange inden for området i indeværende overvågningsperiode. Sidstnævnte art er på baggrund af fund nyligt tilføjet udpegningsgrundlaget. Jf. DCE's seneste afrapportering af de to arter, ses der en mindre fremgang i antallet af fundlokaliteter i den kontinentale region. Dette vurderes dog ikke at være et udtryk for en reel fremgang men nærmere tidligere oversete lokaliteter for arterne. Status for begge arters udbredelse i området vurderes umiddelbart at være stabil.

Inden for området er der kortlagt i alt 55 levesteder for ynglefugle. Der er kortlagt 3 levesteder for rørdrum, 5 for rørhøg, 2 for plettet rørvagtel, 14 for klyde, 10 for fjordterne, 10 for havterne, 3 for splitterne og 8 for dværgterne. 23 af de kortlagte levesteder er i høj-god tilstand, mens de øvrige 32 levesteder er i moderat-ringe tilstand. Levesteder i moderat-ringe tilstand er generelt tilgængelige for prædation fra især ræv, ligesom flere af levestederne er under tilgroning. Desuden er der på en del levesteder registreret forstyrrelse fra menneskelig aktivitet.

På udpegningsgrundlaget for området findes ligeledes ynglefuglene havørn, trane, mosehornugle, rødrygget tornskade og hedelærke. For disse arter er levestederne ikke kortlagt. Arterne havørn og trane vurderes på baggrund af registrerede ynglepar i området at have faste ynglebestande i området, mens der for arterne mosehornugle, rødrygget tornskade og hedelærke vurderes at være tale om mere sporadiske yngleforekomster.

De vidtstrakte vandflader i området anvendes som raste- og overnatningslokalitet for trækfuglene knopsvane, sangsvane, grågå, sædgå, blisgå, bramgå, mørkbuget knortegå, blishøne, skeand, taffeland, troidand, hvinand, lille skallesluger, toppet skallesluger, stor skallesluger, havørn og trane. Områdets karakter med strandenge og store åbne og lavvandede vandflader tilgodeser generelt de mange overvintrende trækfugles krav til fouragerings- og rasteområder. Trækfuglenes tilstedeværelse i vinterperioden i overvågningsperioden 2004-17 er for de fleste vedkommende noget fluktuerende, da den er afhængig af vejrforhold. Det er for trækfuglenes vedkommende dog ikke muligt med sikkerhed at udtale sig om bestandsdynamikken lokalt. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering for fugle er de overvintrende nationale bestande af knopsvane, sangsvane, sædgå, bramgå, grågå, blisgå, mørkbuget knortegå, skeand, hvinand, lille skallesluger, toppet

skallesluger, stor skallesluger og blishøne stigende eller stabile, mens de for taffeland og troldand er faldende. De overvintrende bestande af havørn og trane er ikke opgjort.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at naturtilstanden på en stor andel af de terrestriske naturarealer fortsat vil være moderat-ringe, hvis ikke den hensigtsmæssige drift etableres eller fastholdes. Der er således risiko for fortsat tilgroning af strandengene, der udgør en relativt stor andel af den lysåbne natur i området, og som også er levested for en række ynglefugle som fx havterne og klyde. På klitnaturtyper samt kalkoverdrev er der behov for en indsats mod tilgroning med vedplanter og/eller invasive arter, mens der på rigkær og tidvise våde enge er behov for en indsats til forbedring af den nuværende hydrologi, som ikke alle steder er hensigtsmæssig.

Uden udtagning af lavbundsjord til natur, vil disse arealer ikke kunne bidrage til udvidelse af visse naturtyper til gavn for mange arter, til bedre vandkvalitet eller til hindring af udledning af CO₂.

Manglende realisering af indsatsprogrammet i Natura 2000-planen kan desuden medvirke til at fastholde flere kortlagte levesteder for ynglefugle i moderat-ringe tilstand, hvor tilstanden er ugunstig som følge af tilgroning, forstyrrelse eller tilgængelighed for prædatorer. Uden indsatsprogrammet vil reservatbestemmelser for vildtreservater i området ikke blive revideret i forhold til at afværge mulig forstyrrelse af yngle- og rastefugle. Dertil vil den planlagte indsats til forbedring af levesteder for gråsæl ikke blive gennemført, hvilket forventes at medføre risiko for at populationen vil gå tilbage.

For skovnaturtyperne i området vil en manglende gennemførsel af indsatsprogrammet betyde, at antallet af store træer og mængden af dødt ved ikke vil kunne øges i tilstrækkelig grad til at være til gavn for mange af de truede arter, der er knyttet til disse skovhabitater.

Natura 2000-planens indsats om opdatering af vejledning til klapning i Natura 2000-områder forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv på de kortlagte marine naturtyper, samt havbunden i og omkring området. Såfremt planen ikke vedtages forventes denne effekt at udeblive. Hvis den eventuelle regulering af fiskeri ikke indføres, er der risiko for at bestande af havpattedyr i området fortsat påvirkes negativt. Desuden vil en positiv afledt effekt i form af øget fødegrundlag for øvrige arter, der bruger området, udeblive.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer, hvilket for befolkningen kan betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet. Det forventede positive bidrag til menneskers sundhed ved genskabelse af økosystemtydelser vil ligeledes udeblive.

Der er endvidere risiko for at landskabet vil fremstå mindre varieret og at det forventede bidrag til opfyldelse af fredningsformål og kumulative effekter udebliver.

Endelig vil planens bidrag til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks Havstrategi udeblive.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

I Natura 2000-område N173 vil planen konkret medvirke til at sikre de en lang række marine og kystnære habitatnaturtyper, herunder sandbanke, mudder og sandflade blottet ved ebbe, bugter og vige og strandenge. Disse naturtyper er grundlag for tilstedeværelse af en lang række marine bunddyr, som igen udgør fødegrundlaget for en lang række både ynglende og rastende fugle, der er tilknyttet de fire fuglebeskyttelsesområder. Forbedringen vil bl.a. ske som følge af den generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsats om sikring af egnede levesteder for arter. Planens indsats om udtagning af lavbundsJORDE kan bidrage til at skabe større sammenhængende naturområder med større robusthed til gavn i området for arter som sump- og skæv vindelsnegl, stor vandsalamander og en lang række både rastende og ynglende fuglearter. Indsatser om forbedring af tilstanden af levesteder for ynglefuglene havterne og klyde vil medvirke til at områdets betydning for sårbare kystfugle højnes. Tilstrækkelig beskyttelse af fuglelivet understøttes yderligere ved revidering af bestemmelser for vildtreservaterne Guldborgsund, Majbølle, Nysted Nor og Tårs Vig.

Tilgroning med høje græsser, urter, vedplanter og invasive plantearter forandrer naturen og kan føre til, at mindre konkurrencestærke arter eller karakteristiske arter for naturtyperne forsvinder. Genetablering eller opretholdelse af drift eller pleje, der modvirker tilgroning, herunder indsats målrettet bekæmpelse af invasive arter, vil både forbedre forhold for naturtyper på områdets udpegningsgrundlag og for truede arter generelt. Kunstig afvanding med grøfter og dræn forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen således, at den naturtype-karakteristiske fugtigbundsvegetation påvirkes negativt. Genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi kan modvirke denne udvikling, ligesom en mere hensigtsmæssig hydrologi og dynamik kan medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold.

Udlægning af skove til urørt skov og/eller indførsel af skovnaturtypebevarende drift og pleje vil medføre, at skovene i videre omfang overlades til sig selv. Dermed vil der skabes plads til naturlige biologiske processer, der skaber flere levesteder, og dermed øger den biologiske mangfoldighed. Den specifikke indsats for sikring og forbedring af levesteder for eremit understøtte denne udvikling i skovene, da den vedboende bille netop lever hele sit liv i store, hule træer og således er helt afhængig af en kontinuerlig tilstedeværelse af store, gamle træer. Det samme er en lang række andre arter af insekter og svampe.

I og omkring Natura 2000-området findes mange andre truede arter som lægestokrose, løgurt, stilket kilebæger, grønbroget tudse, strandtudse, kongebregne og sort ildfugl. Genetablering af hensigtsmæssig hydrologi samt sikring af en hensigtsmæssig drift/pleje eller skovnaturtypebevarende drift eller urørt skov vil i mange tilfælde medføre, at forholdene for ovenstående arter forbedres, idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen.

De marine pattedyr grå sæl, spættet sæl og marsvin lever primært af fisk og påvirkes derfor bl.a. af fiskeri, som kan reducere tilgængelig fødemængde og give utilsigtet bifangst. Fødevareministeriet fortsætter derfor som følge af planen sin vurdering af behov for yderligere fiskeriregulering, herunder til beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande. Dette forventes at få en gavnlig effekt på bestandene af marsvin og ligeledes grå sæl samt spættet sæl både uden for og inden for

Natura 2000-området. Desuden vil den specifikke indsats om sikring og forbedring af levesteder for grå sæl potentielt kunne forbedre levevilkårene for begge sælarter, da de i høj grad benytter sig af de samme områder til at yngle og skifte pels.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000 område nr. 173, Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand, er beliggende i Lolland og Guldborgsund Kommuner, der har indbyggertal på henholdsvis 40.500 og 60.300. Natura 2000-planen har fokus på sikring og forbedring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelse af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre ændret drift på arealerne, ligesom planen kan bevirke yderligere fiskeriregulering i området.

Udlægning af urørt skov i området kan f.eks. medføre at færdsel uden for veje og stier med tiden kan ændre sig. Desuden vil planen give mulighed for større naturoplevelser for besøgende i området, da der med gennemførelse af planen vil ske en forbedring af naturtilstanden.

Inden for området findes syv vildtreservater, hvoraf det ene ved Rødsand er et sælreservat. De øvrige er fuglereservater. I alle vildtreservaterne gælder særlige restriktioner i forhold til jagt og færdsel. Miljøstyrelsen reviderer bestemmelserne for vildtreservaterne Guldborgsund, Majbølle, Nysted Nor og Tårs Vig, hvilket kan betyde en yderligere begrænsning af offentlighedens adgang.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. som fx vandring og kajaksejls, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt, hvilket kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.

Desuden bevirker planens indsatser om at sikre og forbedre områdets naturtyper og arter, at der generelt vil ske en forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og genskabelse af økosystemydelser som fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Planens indsatsprogram medvirker til at sikre pleje på områdets terrestriske naturtyper, og der kan som følge heraf ske udpining af jordbunden på arealer, der er næringsberigede som følge af nuværende eller tidligere gødsning. Desuden vil mulig etablering af ny natur på eksisterende landbrugsarealer fx lavbundsarealer bidrage til at skabe større sammenhæng mellem de eksisterende naturarealer, ligesom randpåvirkningerne af naturen fra tilstødende arealer med landbrugsdrift formentlig vil mindskes og potentielt kan gøre områderne mere robuste over for ekstreme vejrforhold og klimaændringer.

Opdatering af vejledning om f.eks. klappning i Natura 2000-områder kan potentielt få en positiv effekt på havbunden i og omkring Natura 2000-området.

Indsatser vedr. etablering af hensigtsmæssig hydrologi på terrestriske naturarealer, udlægning af urørt skov samt udtagning af lavbundslande vil potentielt kunne få betydning for overflade- og grundvand i form af udledning af en lavere mængde næringsstoffer til vandmiljøet. Desuden vil planens indsatser om eventuel fiskeriregulering kunne bidrage til at opnå en bedre balance af det marine fødenet og dermed en god tilstand i det marine økosystem. Dermed vil planens indsatsprogram kunne påvirke søer, vandløb og havområder positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god økologisk tilstand i de danske vandområder.

Som følge af planens indsatser vil der kunne ske en øget udbredelse af ålegræs på sandbankerne, ligesom der vil kunne ske øget udbredelse af makroalger på stenrevne. En potentiel forbedring af naturkvaliteten i de marine naturtyper, vil således kunne medvirke til binding af CO₂ i havet. Desuden vil indsatser om retablering af hensigtsmæssig hydrologi for naturtyperne samt mulig udtagning af lavbundslande kunne betyde, at der sker vandmætning af tidligere drænedes lande, hvilket potentielt kan betyde mindre udledning af CO₂. Med en potentiel udvidelse af strandengsarealet inden for området modvirkes de negative effekter af mulig fremtidig havstigning som følge af klimaændringer.

Natura 2000-planens øvrige indsatser om sikring og forbedring af de beskyttede naturtyper og arter, forventes ikke at have indflydelse på luftkvalitet.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere nødvendig fiskeriregulering, herunder vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. Planen vil ligeledes kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. sikring af gamle skibsvrag på havbunden ved mulig ændring i lovlige fiskerimetoder, samt ved fx pleje af fortidsminder.

Endelig kan Natura 2000-planen potentielt påvirke adgangen til og kvaliteten af områder, som har betydning for lokalbefolkningen.

1.4.6 Landskab

Natura 2000-område N173 består af et afvekslende kystlandskab lige fra sandbanker og strømrrender, over lavvandede, kystnære vige til mere revprægede områder med dække af spredte sten i varierende tæthed og størrelse. Der er en del øer og holme i området; de største øer Femø og Fejø i Smålandsfarvandet indgår dog kun med kyststrækninger. Adskillige steder langs kysten ses en stærkt modificeret kystlinje - i særligt grad ved Saksfjed og Bøtø Nor, hvor kyststrækningen består af kunstige diger. Andre steder er der friere landskabsdannelse, således langs erosionskysten på Nordvest- og Sydfalster og i form af rev- og krummoddedannelse ved Rødsand og Hyllekrog.

Sikring og forbedring af naturplejetiltag som følge af planens indsatser kan have betydelig effekt på landskabet i området, fx hvis der udlægges urørt skov, udtages lavbundsland til natur eller ændres i hydrologien i området. Natura 2000-planen kan ydermere potentielt medvirke til forbedring af den marine naturtilstand, hvilket vil øge udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil, hvorved det undersøiske landskab vil blive forandret.

1.4.7 Arter

Inden for området ses hyppige forekomster af en lang række rastende fugle, fx mørkbuget knortegås og toppet skallesluger. Andre arter er knyttet til området i forbindelse med anlæg af yngleplads på lokaliteter som Bøtø Nor, Saksfjed, Hyllekrog-Rødsand og Kallø Grå, herunder arter som dværgerterne og trane. Som et af de få steder i landet findes der desuden ynglende gråsæl på de vidtstrakte sandbanker ved Rødsand, hvor den findes sammen med spættet sæl. I områdets marine del registreres der desuden hyppigt marsvin.

Arterne sumpvindelsnegl og skæv vindelsnegl samt stor vandsalamander har levesteder på flere lokaliteter inden for habitatområdet. Desuden er flagermusarterne bredøret flagermus samt damflagermus kendt fra flere skovlokaliteter på det sydøstlige Lolland. En lang række andre arter registreres desuden jævnligt i områdets søer og terrestriske naturtyper, bl.a. bilag IV-arterne strandtudse, grønbroget tudse, spidssnudet frø samt fredede og/eller truede arter som lægestokrose, løgurt, stilket kilebæger, kongebregne og sort ildfugl.

Natura 2000-planen indeholder indsatser til forbedring af naturtyper og levesteder for arter, som vil få en positiv effekt for de bilag IV- og andre truede arter, der også lever her, ligesom planens indsats om udarbejdelse af en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter potentielt vil medvirke til en ændret forvaltning af arterne området.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

I Natura 2000-området indgår helt eller delvist 14 fredninger, hvoraf større områder som Ravnsby Bakker, Hasselø og Kalvø, Skejten og Lilleø, Frejlev Bøget samt Frejlev Bøget Forstrand, Bøtø Nor og Saksfjed Inddæmning og Hyllekrog alle har til formål at sikre naturmæssige, landskabelige og kulturmæssige værdier. Desuden sikrer flere af fredningerne offentlighedens adgang til kysten. Derudover findes der syv vildtreservater, hvoraf det ene ved Rødsand er et sælreservat. De øvrige er fuglereservater.

Natura 2000-planen indeholder indsatser, som kan påvirke naturværdier og beskyttelsen af fugle og arter positivt, bl.a. en indsats om revision af bestemmelserne for vildtreservaterne Guldborgsund, Majbølle, Nysted Nor og Tårs Vig samt indsatser, som skal sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi og plejetiltag som rydning og græsning samt bekæmpelse af invasive arter. Natura 2000-planen indeholder således indsatser, der direkte understøtter både reservaterne og fredningernes formål.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak, kan påvirke næringsfattige naturtyper, som fx klitnaturtyper. Naturtyper har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition og særligt habitatnaturtyperne forklit (2110), grøn/grå klit (2130) og klitlavning (2190) er nogle af de særligt sårbare naturtyper i området. Emission af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder.

På lysåbne arealer kan tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter forandre naturen og føre til ændringer i vegetationen, således at den naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Dertil kommer, at næringstilførsel på arealer, der grænser lige op til naturarealer, kan påvirke naturindholdet på en sådan måde, at naturtypens karakteristiske arter forsvinder og erstattes af højt voksende arter, der favoriseres af det forøgede næringsindhold. Særligt på områdets strandenge vurderes tilgroning at være en trussel.

Der er registreret invasive plantearter flere steder i området. Udbredelse af invasive arter fortrænger den hjemmehørende vegetation og udgør et problem for de fleste af områdets kortlagte, terrestriske, lysåbne naturtyper. Særligt klitnaturtyperne er påvirket af tilgroning med den invasive art rynket rose.

Påvirkning med næringsstoffer fra dyrkede naboarealer kan ændre naturindholdet på forekomster af habitatnaturtyper. I dette område er der registreret direkte påvirkning fra naboarealer på dele af kystskrænt (1230). Også for visse af områdets søer vurderes der at være en påvirkning med eutrofiering til følge.

Afvanding i form af grøfter, dræn eller pumper forandrer ligeledes naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter, der er knyttet til mere tørre forhold. På dele af forekomster for tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230) er der registreret uhensigtsmæssig hydrologi.

Skovnaturtypernes egnethed som levested for en række truede svampe, insekter og andre organismer afhænger af parametre som store træer og dødt ved. Almindelig skovdrift kan derfor udgøre et problem for områdets habitatnaturtyper i skov.

For områdets jordrugende fugle er prædation fra især ræv flere steder den største trussel. Også mangel på egnede, oversvømmelsessikre redepladser kan være medvirkende til reduceret reproduktion hos de jordrugende kystfugle.

Både rastende og ynglende kystfugle samt spættet sæl og grå sæl kan påvirkes negativt af færdsel, sejlads og anden menneskelig aktivitet. Ved forstyrrelse kan fuglene/sælerne opgive yngleforsøg eller være tvunget til at opholde sig på mindre optimale fødesøgningsområder.

Generelt er mange af de marine naturtyper påvirket af næringsstoffbelastning og miljøfremmede stoffer. Indsatser for denne påvirkning varetages i vandområdeplanerne. Ligeledes kan der være påvirkning fra menneskelig forstyrrelse i form af fiskeri og sejlads. Fiskeri med bundslæbende redskaber vurderes generelt at have en påvirkning på havbundens tilstand, herunder på bundvegetationen og dyreliv, hvor fiskeri med ikke bundslæbende redskaber som fx pelagisk trawl og not i sjældne tilfælde kan have bifangster af havfugle og marine pattedyr. I N173 er der ikke registreret erhvervsfiskeri med bundslæbende eller ikke bundslæbende redskaber.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Planen indeholder indsatser om etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper, der skal arbejdes mod at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur,

og invasive arter skal bekæmpes. Disse indsatser forventes at nedbringe trusler om tilgroning af lysåbne naturtyper og levesteder samt yderligere udbredelse af invasive arter.

Sikring af en mere hensigtsmæssig hydrologi, samt fastholdelse af tidligere indsatser for at forbedre hydrologien, vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien.

Udtagning af lavbundsjord til natur vil kunne bidrage til mindre randpåvirkning af den eksisterende natur og gøre det muligt at skabe mere sammenhængende og robust natur. En udtagning af lavbundsjord vil også kunne bidrage til en mere hensigtsmæssig hydrologi i dele af området.

For skovnaturtyper, hvor det vurderes nødvendigt af hensyn til bevarelse af skovnaturtyper på udpegningsgrundlaget, sikres en skovnaturtypebevarende drift eller permanent ophør af drift, hvilket også er til gavn for tilknyttede fugle, svampe, insekter og andre arter. Skovnaturtypebevarende drift og pleje samt urørt skov vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i skovnaturtyperne og skabe mere struktur i skovene. Indsats om forbedring af levesteder for eremit vil ligeledes bidrage til samme.

Tilstanden for områdets levesteder for klyde og havterne samt grå sæl skal desuden forbedres. Denne indsats vil også gavne områdets øvrige ternearter samt spættet sæl, der findes talrigt i området.

Miljøstyrelsen vil revidere bestemmelserne for vildtreservaterne Guldborgsund, Majbølle, Nysted Nor og Tårs Vig i forhold til at vurdere om fuglelivet er tilstrækkeligt beskyttet mod forstyrrelser.

Arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande skal fortsætte.

Næringsstofbelastningen af de marine naturtyper håndteres gennem vandområdeplanerne.

Natura 2000-planen indeholder ikke indsatser mod trusler fra deposition af luftbåren kvælstof og oversvømmelse af ynglefugles redepladser. Reduktion af kvælstofdeposition reguleres dog generelt af anden lovgivning.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjorde har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Der er indledningsvis i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser. Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og den biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område N173, Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand, vurderes Natura 2000-planen konkret at ville medvirke til at sikre en lang række marine og kystnære habitatnaturtyper, herunder sandbanke, mudder- og sandflade blottet ved ebbe, bugter og vige samt strandenge. Disse naturtyper er grundlag for tilstedeværelse af en lang række marine bunddyr, som igen udgør fødegrundlaget for en lang række både ynglende og rastende fugle, der er tilknyttet de fire fuglebeskyttelsesområder. Forbedringen vil bl.a. ske som følge af den generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsats om sikring af egnede levesteder for arter. Planens indsats om udtagning af lavbundsjorde kan bidrage til at skabe større sammenhængende naturområder med større robusthed til gavn for arter som sump- og skæv vindelsnegl, stor vandsalamander og fuglearter i området. Indsatser om forbedring af tilstanden af levesteder for ynglefuglene havterne og klyde vil medvirke til at områdets betydning for sårbare kystfugle højnes.

			Endelig vil indsats om bekæmpelse af invasive arter på terrestriske arealer især have betydning for den lavtvoksende, hjemmehørende vegetation på klitnaturtyperne i området, hvor den invasive art rynket rose helt udkonkurrerer disse arter. Realisering af planens indsatsprogram vurderes samtidig at ville sikre den § 3-beskyttede natur i området. I Natura 2000 området findes der bestande af de fredede og/eller rødlistede arter strandtudse, grønbroget tudse, spidssnudet frø samt fredede og/eller truede arter som lægestokrose, løgurt, stilket kilebæger, kongebregne og sort ildfugl m.fl. Sikring af en mere hensigtsmæssig hydrologi, samt sikring af pleje medfører, at forholdene for fredede eller rødlistede arter forbedres idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for naturtyperne. Indsatser for områdets skove om udlægning af urørt skov og/eller indførsel af skovnaturtypebevarende drift og pleje vurderes at ville medføre, at der skabes plads til naturlige biologiske processer, der skaber flere levesteder, og dermed øger den biologiske mangfoldighed. Den specifikke indsats for sikring og forbedring af levesteder for eremit vurderes at ville understøtte denne udvikling i skovene, da den vedboende bille netop lever hele sit liv i store, hule træer og således er helt afhængig af en kontinuer tilstedeværelse af store, gamle træer. Det samme er en lang række andre arter af insekter og svampe. Desuden vurderes indsatser om vurdering af behovet for yderligere fiskeriregulering, herunder særligt vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin, at kunne medvirke til at forbedre levevilkårene for marsvin og øvrige marine havpattedyr som gråsæl og spættet sæl i området. Det samme vil indsats til forbedring af levesteder for gråsæl. Endelig vurderes indsats om
--	--	--	---

			opdatering af vejledninger, fx til klapning i Natura 2000-områder, at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv tilknyttet den marine del af området.
Befolkningen	X		Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. For visse arealer vil gennemførelsen af planen betyde, at de vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift eller hegninger på arealerne. Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser. Visse indsatser, fx revidering af bestemmelser i reservatbekendtgørelser, vil kunne medføre ændringer i adgang og mulige aktiviteter i delområder inden for Natura 2000-området. Der er offentlig adgang til store dele af området. I de gældende reservatbestemmelser for området er der dog indbygget restriktioner for menneskelig færdsel i dele af området for at sikre fugle og dyr mod forstyrrelse. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang.
Menneskers sundhed	X		Natura 2000-området udnyttes til rekreative aktiviteter som fx vandring, cykling og sejlads, som bidrager til menneskets sundhed. Den landliggende del af området er primært privatejet, der er dog større offentligt ejede arealer ved fx Bøtø Nor. Blandt de private lodsejere er Aage V. Jensen Naturfond, der ejer Kallø Grå, Fugleværnsfonden, der ejer Saksfjed-Hyllekrog samt Den Danske Naturfond, der ejer arealer ved Bøtø samt Frejlev Skov. På områdets privatejede arealer er der offentlig adgang til naturområdernes veje og stier gennem naturbeskyttelseslovens regler om offentlighedens adgang i det åbne land. Med indsats om udlægning af arealer til urørt skov på private arealer, vurderes offentlighedens adgang ikke at blive yderligere ændret, da veje og stier i

		urørt skov skal friholdes for væltede træer mv. På statsejede arealer hvor der også er offentlig adgang uden for veje og stier, vurderes det dog, at visse indsatser fx potentielle hydrologiprojekter og udlægning til urørt skov, vil kunne medføre ændringer i adgangen til delområder inden for Natura 2000-området. Natura 2000-planen vurderes dog kun potentielt og i mindre omfang at kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Det vurderes desuden, at gennemførelse af planen vil bidrage positivt til menneskers sundhed gennem forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og genskabelse af økosystemydelser som fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm.
Jordbund	X	Det vurderes, at en realisering af planens indsatser med sikring af pleje på arealerne, kan medføre udpining af jordbunden på arealer, der er næringsberigede som følge af nuværende eller tidligere gødskning. Opdatering af vejledning om f.eks. klapning i Natura 2000-områder kan potentielt få en positiv effekt på havbunden i og omkring Natura 2000-området. Der findes ingen klappladser inden for Natura 2000-området, hvorfor indsatsen ikke vurderes at have en væsentligt påvirkning af havbunden i dette område.
Vand	X	Natura 2000-planen rummer ikke direkte indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanen. I N173 er der dog mulighed for etablering af naturarealer med hensigtsmæssig hydrologi, udlægning af urørt skov samt udtagning af kulstofrige lavbundslande til natur. En gennemførelse af disse indsatser vurderes at kunne få positiv betydning for overflade- og grundvand i form af udlægning af en lavere mængde

			næringsstoffer til vandmiljøet. Det vurderes desuden, at planens generelle indsats om sikring af Natura 2000-området udpegningsgrundlag samt indsatser om fiskeriregulering, vil kunne bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet og således bidrage positivt til realisering af vandområdeplanen.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, da de ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Indsatser om reetablering af hensigtsmæssig hydrologi for naturtyperne samt mulig udtagning af lavbundslande kan betyde, at der sker vandmætning af tidligere drænedes jorde, hvilket vurderes at kunne betyde mindre udledning af CO ₂ . Som følge af planens indsatser vurderes der at kunne ske en øget udbredelse af ålegræs på sandbankerne, ligesom der vil kunne ske øget udbredelse af makroalger på revene. En potentiel forbedring af naturkvaliteten i de marine naturtyper, vil således kunne medvirke til binding af CO ₂ i havet.
Materielle goder		X	Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan potentielt have betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere fiskeriregulering, herunder særligt vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Befolkningen" og "Menneskets sundhed".
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vurderes at ville øge landskabsværdien ved at give mulighed for et varieret landskab

		bestående af forskellige landskabstyper. Udtagning af lavbundsjord til natur og mulig etablering af hensigtsmæssig hydrologi vurderes ligeledes at kunne ændre landskabsindtrykket i området. Planen medvirker også til forbedring af den marine naturtilstand, hvilket vil øge udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil. Dette vurderes at påvirke den undersøiske landskabsværdi positivt, da der vil opstå et mere varieret marint landskab.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.	X	I N173 findes en lang række fredede fortidsminder i form af bl.a. rundhøje, langhøje, gravrøser samt voldsteder. På land og til havs er der desuden registreret et højt antal enkeltfund af forskellig karakter, heriblandt et stort antal redskaber i flint samt et større antal skibsvrag. Omkring Bredningen i Guldborgsund er der udpeget fem kulturarvsarealer. Heriblandt Frejlev Skov der er udpeget på grund af den usædvanlig store koncentration af gravhøje og stensætninger fra hele oldtiden. Natura 2000-planens generelle indsatser om sikring af områdets udpegningsgrundlag vurderes at være med til at friholde en del af de mange fortidsminder i området fra tilgroning, som følge af opretholdelse eller etablering af en hensigtsmæssig naturplejeindsats. Desuden vurderes planens indsatser at være med til at bevare og sikre fund, der fortsat findes i jorden. Natura 2000-planens indsatser om regulering af fiskeri modvirker ændring eller fjernelse af fx vrag af skibe, og medvirker dermed til at sikre kulturarven, da vrage vil få lov at ligge uforstyrret hen.
Arter	X	Natura 2000-planens indsatser for forbedring af naturtyper og levesteder, udtagning af lavbundsjord til natur og mulig udlægning af urørt skov samt konkrete indsatser til sikring og forbedring af levesteder for eremit og grå sæl vil både gavne udpegningsgrundlagets og andre hjemmehørende arter. Se også under

			"Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater	X		Der indgår helt eller delvist 14 fredninger, hvoraf større områder som Ravnsby Bakker, Hasselø og Kalvø, Skejten og Lilleø, Frejlev Bøget samt Frejlev Bøget Forstrand, Bøtø Nor og Saksfjed Inddæmning og Hyllekrog alle har til formål at sikre naturmæssige, landskabelige og kulturmæssige værdier. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredninger, da fredningerne netop har til formål at sikre landskabs- og naturværdier, hvilket Natura 2000-planen forventes at bidrage til. For vurdering af planens påvirkning af vildtreservaterne i området, se tabellens afsnit om "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed" samt "Befolkningen".
Kumulative effekter	X		Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for naturtyper og arter på området udpegningsgrundlag. Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter, fx UC LIFE Denmark og SemiAquaticLIFE. I N173 er der mulighed for etablering af naturarealer med hensigtsmæssig hydrologi, udlægning af urørt skov samt udtagning af kulstofrige lavbundslande til natur. En gennemførelse af disse indsatser vurderes at kunne få positiv betydning for overflade- og grundvand i form af udledning af en lavere mængde næringsstoffer til vandmiljøet. Desuden vurderes det, at indsatser om vurdering af den nødvendige fiskeriregulering, vil bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vurderes planen at kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske vandområder.

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre et højere naturindhold i området og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Planen for Natura 2000-område N173, Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand, indeholder en indsats om revidering af bestemmelserne for vildtreservaterne Guldborgsund, Majbølle, Nysted Nor og Tårs Vig, hvilket kan medføre ændrede adgangs begrænsninger og/eller regler for visse aktiviteter som fx sejlads. Der findes ikke umiddelbart foranstaltninger, der kan modsvare disse reguleringer.

Udlægning af urørt skov i området kan medføre en ændret adgang til områder på visse tidspunkter af året, hvor jordbunden vil være vådere, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede træer. Hvor staten udlægger urørt skov vil adgangen til området blive sikret gennem fortsat vedligeholdelse af veje, stier, og friluftsfaciliteter i skovene vil fortsat være tilgængelige. På private arealer der udlægges til urørt skov vil de generelle adgangsregler som følger af Lov om naturbeskyttelse, fortsat gælde.

Planen indeholder en indsats om at sikre sammenhæng i områdets natur, samt sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper udtagning af lavbundsjord til natur og mulig udlægning af urørt skov. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram. Udlægning af urørt skov vil ske efter aftaler mellem ejer og Miljøstyrelsen.

Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur har betydning for det nuværende fiskeri i området, da der med indsatser om vurdering af behovet for at indføre den nødvendige fiskeriregulering kan ske yderligere regulering af erhvervsfiskeri i området. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen

udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Overvejelserne har ført til, at der i Natura 2000-planen for N173, Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand, planlægges indsatser om at arbejde for at sikre de lysåbne naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje, herunder planlægges en særlig indsats for bekæmpelse af invasive arter. For skovnaturtyperne planlægges der for at sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje. Der er desuden planlagt en indsats om urørt skov samt sikring og forbedring af levesteder for eremit.

Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper. Dette understøttes af indsats om udtagning af kulstofholdige lavbundsland, der kan bidrage til sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik. Udtagningen kan ligeledes være til gavn for bl.a. stor vandsalamander, skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, sangsvane, knopsvane, stor skallesluger, grågås, bramgås, blishøne, pibeand, skeand, sædgås, taffeland, blisgås, troldand, lille skallesluger, trane, rørdrum, plettet rørvagtel, fjordterne, klyde og rørhøg.

For områdets ynglefugle arbejdes der for at sikre egnede levesteder, herunder specifikt for at forbedre tilstanden af levestederne for havterne og klyde forbedres, således at 75% af de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for fjordterne, splitterne og dværgterne. Der arbejdes desuden på at sikre og forbedre levesteder for gråsæl i overensstemmelse med artens krav til disse.

Af hensyn til fugle reviderer Miljøstyrelsen bestemmelserne for vildtreservaterne Guldborgsund, Majbølle, Nysted Nor og Tårs Vig.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Rørhøg og rørdrum yngler i partier af sluttet, fugtig og uforstyrret rørskov. For at sikre levesteder for de to arter, bør der ved yngleforekomst af arterne være strandengsarealer (1330), der er undtaget den generelle målsætning om afgræsning/høslæt.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand (nr. 173). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk